

СТАНОВИЩЕ

от проф. дпн Елка Кирилова Янакнева
Югозападен университет „Нсофит Рилски“, Факултет по педагогика
Катедра Предучилищна и начална училищна педагогика

Член на научно жури
Заповед на Зам.Ректора на ШУ „Епископ Константин Преславски“
№ РД-16-061/16.05.2014 г.

Конкурс за професор:

Област на висше образование: 1. Педагогически науки
Професионално направление: 1.2 Педагогика (Теория на възпитанието и дидактика - предучилищна педагогика)

I. Данни за конкурса

Единствен кандидат за обявения от ШУ „Епископ Константин Преславски“ конкурс за професор по 1.2. Теория на възпитанието и дидактика – предучилищна педагогика е гл.ас. Снежана Георгиева Вълчева. Конкурсът е обявен в ДВ бр.24 от 18.03.2014.

II. Данни за научните трудове

Доц. д-р Снежана Вълчева представя следната по обем научна продукция:

Научен жанр	Брой	Самостоятелни публикации	Съавторство	Относителен дял спрямо общия брой публикации (по заглавия) в %
Монографии и студии	4	4	0	7 %
Учебници и учебни помагала	2	2	0	3,5 %
Статии	31	31	0	54,5 %
Доклади	20	20	-	35 %
ОБЩО	57	57	0	100%

Към тях се прибавят и учебни програми: а). по дисциплините „Предучилищна педагогика“ и „Педагогика на взаимодействието дете – среда“ (и двете за образователно-квалификационна степен бакалавър; б). по дисциплините „Подготовка и готовност на децата за училище“, „Агресията на децата от предучилищна възраст“, „Екологичното възпитание на детето“ за департамента за информация, квалификация и продължаващо обучение.

III. Критична оценка и водещи идеи в научната продукция

Тематичната ориентация и съдържането на представените научни трудове има следните характеристики:

1. Изследвана е историята на предучилищното възпитание в България. Прилагайки еволюционисткия подход кандидатката за професор е разгледала в детайли обстоятелствата и е изложила подробно фактите на това развитие. Анализът на

развитието на предучилищната педагогическа теория, доколкото е разглеждан, е направен от гледна точка на хронологията посочени са авторите и последователността на издаване на различните методически помагала (монографии - 1 и 2; студии - 1; III. 2. статии в чужбина - 2, статии в български списания - 4, 5, 7, 10, 12, 15, 18; доклади - 4, 5, 9, 11, 14)

2. Направен е педагогически обзор на приносите на проф. Елка Петрова за развитието на теорията и практиката на предучилищното възпитание. За съжаление репродуктивният подход не е позволил на авторката да направи съвременна качествена интерпретация на такива важни от методологическа гледна точка приноси като създаването на теорията за единството на основните дейности, нравствената насоченост на междуличностната позиция на детето в детската група, изискването за осигуряване на субектна позиция на детето и детската група във възпитателния процес. (III студии - 1, статии в бълг. списания - 13, 14; IV. Доклади в сборници - 13).

3. Разработено е учебно помагало, което претендира, че има за свой обект актуалните проблеми на предучилищното възпитание. (II - 2) Помагалото има силно изразен компилативен характер, няма авторско присъствие и е оформено по труден за усвояване от студентите начин. Така например на стр.28-29 има 20 изречения, които включват правата на Регионалния инспекторат и правомощията на Общинския съвет. Това първо, студентите не могат да го запомнят, следователно и не могат да го интерпретират и да разсъждават върху него. Второ, с тези документи студентите могат да се запознаят и пряко с съответните нормативни документи, които са широко достъпни. Трето организираното по този начин познавателно съдържание ги отблъсква, защото те не желаят да помнят такива изречения наизуст, а се чувстват задължени. На тази проблематика са посветени и някои други публикации: III- 2; Статии в чужди лицензирани списания - 1, 4, 5; статии в чужбина - 1, 3, 6; статии в български списания - 2; IV - 1, 7, 8, 12, 19.

4. Изработен е електронен модул за дистанционно обучение. Модулът изисква линейна навигация, той принадлежи към най-ниската форма за електронно обучение (текстови ресурс, който се различава от традиционните учебници само по носителя). Представената разработка следва класическата структура на предучилищната педагогика. Не са представени съвременните водещи идеи в предучилищната педагогика и психология, а именно самостоятелността като педагогическа характеристика на взаимоотношенията с детето (Е.Петрова), развитието на знаковата функция на съзнанието и водещата роля на емоциите и въображението (Е.Кравцова, В.Мухина), мястото на детето в културата и неговата позиция на субект на творчество (В.Кудрявцев) психопедагогика на индивидуалното и груповото субектно развитие (Д.Димитров), идеята за детето като творец на собствената си личност (Д.Димитров), екологията на човешкото развитие и педагогическите взаимодействия като екологически фактор (У.Бронфенбреннер). Не се отчитат и съвременните международни тенденции за силна психологическа аргументираност в педагогическите изследвания.

5. Представени са разработки и на други въпроси, публикациите за които могат да бъдат разглеждани самостоятелно: редукция и контрол, провокация и превенция на агресията у децата, методи и похвати на нравственото възпитание, отношението на популярните и непопулярните деца към връстниците им, режисьорски игри, екологична култура и възпитание, предучилищното възпитание в Холандия и Турция, първите предучилищни възпитателни заведения в Европа, подготовка на децата за училище (в това число и математическата готовност), професионална квалификация на педагогическите кадри и др.

6. Представените учебни програми създават впечатление за овехтялост. Например даден курс е обявен за 2013/2014 г., а най-новият източник в посочената литература е от 1996 г. Това се отнася до всички представени учебни програми.

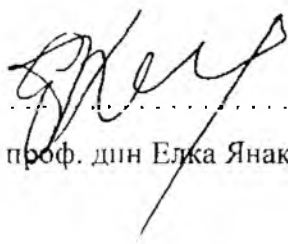
IV. Научни приноси

Смятам, че основният научен принос в разглежданите научни трудове е добросъвестното описание, подреждане и осветляване на факти и събития от историята на общественото предучилищно възпитание в България и гр. Варна. В светлината на един по-широк поглед от позициите на теорията на възпитанието и дидактика кандидатката за професор няма научен принос. Представената научна продукция не се характеризира със силен методологически подход и създаването на нови за педагогическата теория и практика идеи и концепции; и в основните си черти има ярко изразен репродуктивен характер.

Заключение

В светлината на чл.29 от ЗРАСРБ (кандидатът за професор да има **„ОРИГИНАЛНИ НАУЧНО-ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ТРУДОВЕ, ПУБЛИКАЦИИ, ИЗОБРЕТЕНИЯ“**) правя заключението, че научният принос с твърде скромни претенции към заемането на академичната длъжност професор и той не може да бъде компенсирани от постижения по останалите показатели. Мнението ми е, че независимо от представения обем научна продукция, формално отговарящ на критериите, **Снежана Георгиева Въчева все още не отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност професор по 1.2 Педагогика (Теория на възпитанието и дидактика – предучилищна педагогика).**

Автор на становището: .....

проф. д-н Елка Янакиева